

Verslag 4^e Messiaans Beraad op 24 september 2006

ASIELBELEID IN EEN VOLGENDE REGEERPERIODE. PRAKTIJK, POLITIEK & RECHT

locatie: De Rode Hoed, Amsterdam

gespreksleiders: Thijs Broer, Alex van Heusden en Geeske Hovingh

Ter inleiding

Huub Oosterhuis leest voor uit het evangelie van Lukas hoofdstuk 4, waarin in het kader van het jubeljaar wordt gepleit voor het vrij laten gaan van onderdrukten. Op Grote Verzoendag in het jubeljaar van omkeer, rust, bezinning moet een halt toe worden geroepen aan verarming en verrijking. Er dient orde op zaken te worden gesteld.

De tijd is vol, de maat is vol, er kan geen arme meer bij

Messiaans betekent: in de geest en in de stijl van de messias?

Misschien kan dit een messiaans beraad zijn.

Een korte schets van het doorlopen proces

Alex van Heusden schetst de gang van zaken gedurende de afgelopen maanden. Op 9 april vond het vorige beraad plaats, toen werd het idee van een nieuwe vreemdelingenwet geopperd. SP-kamerlid Jan de Wit zei toen: een wetswijziging is geen sinecure. Hij stelde voor wetenschappers/ experts op het gebied van vreemdelingenrecht uit te nodigen. Dat hebben we dus voor dit beraad gedaan!

De werkgroep Messiaans Beraad heeft drie thema's verkend:

De praktijk, de politiek (vertaald in politieke druk) en het recht (met betrekking tot de wet) We zijn te rade gegaan bij verschillende asieladvocaten en vroegen of een nieuwe wet een mogelijkheid was. Steevast reageerde men: Het ligt niet zo zeer in de letter van de wet, maar in de keuze van het beleid. We sturen aan op een ander, humaner beleid

En zullen tijdens dit vierde beraad dezelfde drie thema's ter harte nemen.

De praktijk

Geeske Hovingh in gesprek met Janny Meijer en Rian Ederveen

Janny is voorzitter van een stichting die asielzoekers in nood helpt,

Waarom ben je dit werk gaan doen?

Mensen wordt hun waardigheid ontnomen. Dat kon ik niet meer aanzien.

Wat ben je vervolgens gaan doen?

Ik ben allereerst gaan inventariseren wat er in mijn directe omgeving gebeurde, daarna richtte ik een platform op en vervolgens werd dit een stichting.

Waaruit bestaat het werk dat je doet?

Ik ontvang geen overheidssteun voor dit initiatief en ben volledig afhankelijk van giften. We helpen daklozen, zorgen voor huisvesting, tot voor kort konden we mensen in vakantiewoningen plaatsen en nu kan ik gebruik maken van slooppanden. Mijn grote drijfveer is mensen een eigen plek te kunnen geven. Een gevluchte vrouw die enkele maanden bij mij in huis woonde, zei eens:

Ik benijd jullie hond zo, die heeft een eigen mandje. De meeste mensen die we helpen, zijn getraumatiseerde vluchtelingen.

Operer je ook in andere velden dan de praktische om dit werk te kunnen verrichten?

In februari 2004 heb ik een kamerdebat becommentarieerd voor NOVA. Het

was onvoorstelbaar, minister Verdonk deed toezeggingen waar de realiteit haaks op staat. Er zouden acht vertrekcentra operationeel zijn, mensen zouden maximaal zestien weken in vertrekcentra hoeven blijven. ?En als ons het zelfs niet lukt ze uit te zetten, dan krijgen ze alsnog een verblijfsvergunning,? hoor ik haar nog zeggen.

De minister heeft moeten toezeggen dat geen gezin op straat zou worden gezet, dat geen gezinnen zouden worden gescheiden en dat er zou worden gekeken naar schrijnende gevallen.

Een lijstje loze beloftes?

Absoluut een lijstje loze beloftes en wat me ook zo opviel was de negatieve beeldvorming ten aanzien van vluchtelingen. Ze worden op één hoop gegooid met criminele illegalen, bestempeld als profiteurs en als economische vluchtelingen.

Hoe zou jij graag anders zien na de verkiezingen?

Voor de oude-wetters moet er een generaal pardon komen. We slepen ons momenteel van incident naar incident Als er nu een generaal-pardon komt, zullen er zeker mensen blijven die het misschien niet verdienen, maar anderzijds zijn er heel veel weg gestuurd die wel hadden moeten blijven. Verdonk is de incidenten-minister, ze gaat op de stoel van de rechter zitten, als er uitspraken zijn die haar niet bevallen, laat ze het zo over doen door de Raad van State

Rian werkt voor stichting LOS; het Landelijk Ongedocumenteerden Steunpunt Rian, waarom ben je dit werk gaan doen?

Ik ben er in gerold, was in 1991 al vrijwilliger voor het missionair centrum. Daar hebben ze al jaren met deze problematiek te maken. Toen waren er al mensen die vanuit de kerken mensen opvingen. Zelf heb ik altijd mensen in huis gehad en gekeken waar mensen een plek konden vinden In het jaar 2000 leerden alle groepen elkaar een beetje kennen en besloten we onze krachten te bundelen. In 2003 resulteerde dat in stichting LOS.

We hadden toen een soort moedeloosheid vanwege al die individuele gevallen, het gevoel dat niks helpt, maar samen sta je sterker. LOS helpt overigens niet alleen uitgeprocedeerde asielzoekers, er zijn ook andere groepen die illegaal zijn in onze samenleving

Je gunt het niemand om illegaal en rechteloos in Nederland te leven

Al zou iemand misschien niet het recht hebben om hier te zijn, dan kun je hem nog niet alle rechten als mens afnemen. Illegaal wordt voortdurend geassocieerd met criminaliteit, maar probeer je er mensen bij voor te stellen.

Even voor de goede orde: om hoeveel mensen gaat het hier?

Dat is dus ontelbaar, maar men schat dat het tussen de 100.000 en 200.000 ligt.

Kun je iets vertellen over de omstandigheden waarin ze verkeren?

Ze zijn rechteloos, de grenzen worden ook steeds meer rondom de Nederlandse voorzieningen getrokken. Zonder legaal verblijf heb je geen sofi-nummer, zonder sofi-nummer kun je geen wit werk doen, zonder werk heb je geen recht op een woning et cetera Er treden allerlei praktische problemen op. Er wordt veel gesjoemeld met papieren, werkgevers gaan bij zwartwerkers onder het CAO-niveau zitten. (De CAO-grens geldt overigens ook voor illegalen.)

Wat doen jullie voor deze mensen?

We zoeken naar juridische mogelijkheden, zoeken hulp bij advocaten, . maar we komen zoveel barrières tegen; er zijn geen getuigen, als het uitzendbureau ook heeft gesjoemeld, is het einde helemaal zoek.

Ook al mogen ongedocumenteerde kinderen wel naar school, in de praktijk levert het vaak allerlei problemen op. Geen paspoort, dus geen registratie.

Je zei dat je je in 2003 ontmoedigd voelde, hoe voel je je nu?

We zijn wel bekend geworden als stichting binnen het veld. Voor de groep uitgeprocedeerde asielzoekers is duidelijk een plek verworven, mensen weten ons te vinden als ze praktische vragen hebben.

We zijn bezig met een politieke lobby rondom het generaal pardon, rondom medische zorg. Het is moeilijker geworden om medische zorg te krijgen, met name in de ziekenhuizen. Dus daar lobbyen we ook. We proberen toch nog een waarborgfonds op te zetten zodat de ziekenhuiszorg uit een landelijk fonds betaald kan worden.

Voorafgaande aan deze bijeenkomst zei je me dat je niet zo optimistisch bent over een open brief naar de politiek waarin gepleit wordt voor een generaal pardon. Kun je dat uitleggen?

Heel hard roepen blijft heel hard nodig en het draagvlak voor een generaal pardon is toch wel erg groot. De PvdA heeft er een speerpunt van gemaakt. Het zou zoveel menselijk leed oplossen! De noodopvang is pas geleden geïnventariseerd, 80 procent van de mensen zit onder de oude wet, dus die zouden onder dat generaal pardon vallen. Het zou een antwoord zijn op alles waar we de laatste jaren voor gestreden hebben.

Wat ik hoop is dat mensen die zich met de oudewetters bezig hebben gehouden, na een eventueel generaal pardon, hetzelfde doen voor de nieuwewetters. Daar ontstaan namelijk ook allerlei problemen. Er worden mensen afgewezen in Ter Apel in een 48uurs-procedure omdat ze niet binnen die tijd hun papieren kunnen laten zien, daarna mag dat nooit meer. Die mensen worden in een hele snelle procedure afgewezen en dat is moeilijk te repareren.

Ze komen moeilijk in beeld in de noodopvang, mensen kennen Nederland niet, weten niet waar ze aan moeten kloppen, ik zou hopen dat er ruimte ontstaat om ook met die nieuwe wetgroep door te blijven gaan.

Reacties vanuit de zaal:

Wieberen Stienstra uit Groningen is van stichting 'Van harte pardon?': Politiek groeien we richting een van harte pardon, maar daar kan het mijns inziens niet bij blijven. Janny heeft het al opgemerkt: er is veel mis met de uitvoering van het beleid. Afgezien van de interpretatie en die uitvoering gaat het nu ook al met de nieuwe-wetters mis. Die mensen worden ook gewoon gedumpt. Dat is voor een land waarvan wij menen burgers te zijn, een hele slechte inhumane vorm van opvang. Een generaal pardon is dus niet genoeg

Mijn naam is Karel Claassen, ik ben vijftien jaar advocaat, en heb binnen de vreemdelingenpraktijk veel zaken behandeld. De verhalen die ik nu hoor, verschillen niet zo heel erg veel van toen. Wat ook niet verschilt: minister de Ruyter pleitte in 1978 voor een generaal pardon-regeling, ten aanzien van de illegale gastarbeiders. Waarom dit verhaal? Met het idee te pleiten voor een generaal pardon heb ik geen enkel probleem, maar hoe gaan we verder in de toekomst? Die vraag krijgt u geheid. Maken we ons dan vanuit die verantwoordingsplicht aan het evangelie telkens onderwerp van een beraadslaging voor een pardon naar aanleiding van wereldwijde catastrofes die mensen over de hele wereld doen trekken? Die vraag zult u uit moeten leggen aan de politiek, dus ik kan mij voorstellen dat u zegt: een generaal pardon, maar daarna zal er dan toch een regeling moeten komen die aansluit bij de meerderheid van de Nederlandse bevolking. Hoe te handelen in de

toekomst?

Janny antwoordt: De energie die gaat zitten in de oude groep, houdt ons dermate bezig dat wij onvoldoende aan die nieuwe groep zijn toegekomen. We hadden al jaren geleden een streep moeten zetten en ons op die nieuwe groep moeten concentreren, hierover moet een brede maatschappelijke discussie worden gevoerd.

Thijs Broer:

Jullie zitten allebei een beetje in de illegaliteit, krijgen jullie medewerking van de overheid?

Rian: Ten eerste; hulpverlening is niet strafbaar h?. We kunnen dat allemaal met open gezicht doen, op lokaal niveau is er maximale medewerking, een heleboel gemeentes hebben hun eigen steun aan noodopvang ingericht. Op regionaal niveau is er een aantal provincies dat mogelijkheden zoekt om steun te geven. Het probleem ligt op het landelijk niveau, dat druist in tegen het beleid van Verdonk. Janny: We hebben als doel vluchtelingen zichtbaar te maken, we ontvangen geen steun van de overheid, wel veel sympathie, geen formele steun, er zijn zoveel mensen dissident als ik heel eerlijk ben. De samenleving onderhoudt hen (de vluchtelingen) en zij krijgen iets terug.

De politiek

Thijs Broer in gesprek met Khadija Arib, lid van de Tweede Kamer voor de PvdA, 44ste op de lijst en verantwoordelijk voor justitie, OCW, integratie en Buitenlandse Zaken

Wat deugt er niet aan het kabinet Balkenende?

De discussie over migratie, asielbeleid en ook de gezondheidszorg per 1 januari. De stelselherziening heeft iets opgeleverd, maar de problemen zijn niet opgelost. Ik ben niet trots op het kabinet als het daar om gaat.

Wat zijn je voornaamste bezwaren?

Ik heb er veel last van gehad, ook als individu, ik heb dan ook een andere achtergrond dan het gemiddelde kamerlid, (Khadija komt uit Marokko.) Er wordt respectloos gesproken over migranten, mensen met een ander geloof.

Mensenrechten werden geschonden; gezinnen gescheiden, kinderen in de gevangenis, dat doet me verdriet.

Daar raakt de integratiediscussie aan het vreemdelingenbeleid h?, beiden komen ze ook nog eens samen in een minister, achteraf ook wel een rampzalige keuze gebleken hè? Ik neem aan dat de PvdA niet van plan is integratie en vreemdelingenbeleid weer onder te brengen bij een enkele persoon?

Het is sowieso heel bizar dat integratie onder justitie valt, daarmee geef je eigenlijk aan dat integratie te maken heeft met criminaliteit, met veiligheid, en niet als een maatschappelijk vraagstuk wat eigenlijk bij onderwijs of een apart departement hoort. Het gaat om participatie van burgers, die hier weliswaar niet eeuwen wonen, maar zich hebben gemanifesteerd en hoe kan je er voor zorgen dat ze ook de kans krijgen dat ze ook mee doen.

Ik hoop dat dat in ieder geval losgekoppeld wordt als we straks mee mogen doen.

Eerst even terug naar hoe het allemaal gekomen is. Verdonk zegt telkens als ze verwijten krijgt van linkse mensen die zich boos maken: ik doe niets anders dan de wet uitvoeren die door Job Cohen in elkaar is gezet. Mee eens? Het gaat ook om de uitvoering, de PvdA is ook altijd voor een streng doch

rechtvaardig asielbeleid geweest, de koppelingswet is onder de PvdA ontworpen. Maar de uitvoering is ook belangrijk. Je moet nadenken over hoe wij met migratievraagstukken in de toekomst om moeten gaan. Niet als enige land daar een oplossing voor proberen te vinden, andere landen in Europa hebben ook verantwoordelijkheid. Als ik naar Marokko ga, zie ik: iedereen wil weg, er zijn heel veel jongeren zonder perspectief. De wijze waarop het nu gaat, hadden wij als PvdA nooit voor onze rekening kunnen nemen. In ons verkiezingsprogramma staat: we moeten schoon schip maken met het asielbeleid, oude-wetters hebben gewoon recht om hier te blijven.

Er was binnen de PvdA al eerder discussie over een generaal pardon, er was zelfs een kamermeerderheid voor eind jaren '90. Het hing van de PvdA af of het zou lukken of niet. Bert Middel zei toen: nu maar niet organiseren zo vlak voor de verkiezingen, dat regelen we daarna wel! Toen kwam Pim Fortuyn, de PvdA werd weggevaagd en er kwam van een generaal pardon niks meer terecht. Hoe zit dat?

Er waren toen twee mensen in de fractie die vonden dat we de motie ingediend door Femke Halsema, moesten steunen, dat waren Jeltje van Nieuwenhoven en ik. Dat hebben we verloren. We hebben ervan geleerd dat het niet vanzelfsprekend is dat je weer in de regering komt, dus de PvdA heeft wel haar lesje geleerd. We zijn nederiger geworden.

Nog even over de vreemdelingenwet: Cohen was verteld toen hij begon aan zijn werk als staatssecretaris van asielzaken; 'Job, als je dit werk wilt gaan doen, moet je een koel hoofd en een warm hart hebben.' Toen Cohen werd gevraagd wat hij vond van degene die het beleid uitvoerde, antwoordde hij: 'Dit beleid getuigt eerder van een heet hoofd en een koud hart.'

Ben je het met Cohen eens?

Ik ben het altijd met hem eens! Als het gaat om asielbeleid, heeft toch vooral de profileringsdrang het gewonnen van het verstand en van een warm hart. Op een merkwaardige manier heeft dit kabinet met Verdonk er een prestige-kwestie van gemaakt. Regels zijn regels. Men raakt verblind door ambitie en prestige, en daarmee is heel veel mensen onrecht aangedaan. Het menselijke aspect moet altijd het uitgangspunt zijn van welk beleid dan ook en al helemaal van het asielbeleid. Ik hoop echt dat we een wijze nieuwe minister krijgen; rationeel maar met een warm hart. Het gaat niet alleen om strenge competitie, maar veel meer om de vraag: Wat voor type samenleving willen we?

Het lijkt een massief mechanisme. Over de Bajesboot in Rotterdam werd een artikel in Vrij Nederland gepubliceerd, de schokkende bevindingen werden gepresenteerd aan kamerleden. De reactie was toen: 'Het is een schande, de onderste steen moet boven!?' En wat gebeurt er? Er wordt een eigen inspectie-dienstje opgetrommeld die daar twee rondjes op de boot loopt, uitsluitend met de daartoe aangewezen bewakers spreekt, met een eigen onderzoeksrapport naar buiten komt, en diezelfde kamerleden zeggen: 'Ja hier kunnen we natuurlijk geen kritische vragen bij stellen! Kennelijk valt het allemaal reuze mee.' Dat is het mechanisme. Wat moet er nou nog meer gebeuren. Piet Stroop (PvdA) werd er zelfs moedeloos van.

Ik kan niet voor iedereen praten, maar als mijn collega's goede argumenten hebben, zeg je niet op voorhand: 'Dat doen we niet.' Maar bij dit kabinet is het zo frustrerend, je kunt van alles roepen, maar er worden gewoon koppen geteld, en je komt er niet tussen. Ik maak Verdonk niet vaak mee, maar het is heel frustrerend. Er wordt gekozen voor een machtsblok van de coalitie waar je gewoon niet doorheen komt. Ik weet dat er binnen bepaalde fracties onvrede is, maar kennelijk zijn de coalitiebelangen zo groot, dat dit soort

kwesties ondergeschikt worden gemaakt.

Wat betreft de Schipholbrand: ik heb het gevoel dat mensen met een ander kleurtje minder waard zijn, ik krijg toch een soort gevoel van eersterangs en tweederangs burgers. Het moet veilig zijn! Zeker als mensen overgeleverd zijn aan de overheid, je moet ze beschermen.

Er is nu veel discussie over het rapport. Maar die gaat niet over de fundamentele vraag dat we mensen opsluiten onder een 'soberder' regime om het eufemistisch uit te drukken, dan gewone gevangenen. Er komt een tijdelijke directie, een noodwetje, minder eisen en het gaat alleen maar over brandveiligheid. De mensen die we niet willen zien. Herken je dat?

Volgens mij komt er een grondig onderzoek Maar er zit wel iets in, vrouwenhandel-slachtoffers worden gewoon in vreemdelingenbewaring gestopt. Daarmee houden we ons niet aan internationale verdragen, er is angst voor de aanzuigende werking

Die gedachte speelt voortdurend bewust of onbewust een rol, het mag geen luxe zijn hier, ze moeten kunnen voelen dat het hier streng is. Er komen er anders meer en meer.

Als er sprake is van een aanzuigende werking, dan is dat heel doorzichtig, voor het overgrote deel is dat ook niet de reden dat mensen hierheen komen, het zijn merendeels slachtoffers en die moet je gewoon op een goede manier opvangen.

Hoe zit het met een generaal pardon? Laten we eens een lijstje maken.

De PvdA is voor, de SP is voor, GroenLinks is voor, de ChristenUnie ook voor inmiddels, D66? nu wel, de VVD niet. Moeten de kleine rechtse splinterclubjes in de geest van Pim eigenlijk niet voor zijn? Geert Wilders in ieder geval niet. Dan hangt het dus van het CDA af.

Lubbers heeft deze week gepleit voor een generaal pardon.

Binnen het CDA zijn er mensen die druk uitoefenen (vanuit de achterban)

Vragen uit de zaal

Vraag: Karel Duran

Ik ken een Syrisch-christelijk gezin dat al negen jaar hier is en nog steeds uitgezet dreigt te worden. E?n dochter is verloofd en moet naar Syrië als ze wil trouwen. Ze is als de dood om terug te gaan.

Khadija: Nederland was het land waar etnische minderheden zich beschermd voelden. Dat beeld is veranderd. Die mensen worden beschouwd als economische profiteurs. Nogmaals: als het gaat om een generaal pardon, dan gaat het ook om déze mensen.

Janny: In het verkiezingsprogramma van het CDA staat dat de partij streeft naar een rechtvaardig asielbeleid. Er staat niets in over een generaal pardon, toch is het CDA nodig, voor een meerderheid. Deze bijeenkomst moet resulteren in een oproep aan het CDA-bestuur om het generaal pardon op de agenda te zetten van het congres dat komend weekend zal plaatsvinden.

Het recht

Thijs Broer in gesprek met Anton van Kalmthout hoogleraar straf- en vreemdelingenrecht aan de Universiteit van Tilburg

Anton van Kalmthout is vasthoudend criticaster van het vreemdelingenbeleid. Hij deed onderzoek in heel Europa en zojuist is er een rapport van zijn hand verschenen. Het blijkt dat Nederland in veel opzichten slechter zorgt voor

buitenlandse gevangenen dan de rest van Europa. Dat is een verontrustend gegeven. Kennelijk is er in Nederland in korte tijd heel veel veranderd en niet ten goede.

Anton, wat zijn de voornaamste bevindingen?

We deden onderzoek in het kader van een Europees Programma gefinancierd door de EU over de sociale uitsluiting en richtten ons op gedetineerden en dan met name op buitenlandse gedetineerden.

In sommige landen maakt dat meer dan 50 procent uit van de gevangenispopulatie.

We namen de hele groep gedetineerden als onderzoeksgroep en voerden het uit in vijftientig EU-landen.

Onder de noemer 'buitenlandse gedetineerd' onderscheiden we een drietal groepen:

1. mensen die op strafrechterlijke titel zijn veroordeeld
2. mensen die het risico lopen op grond van straf te worden uitgezet
3. mensen die illegaal in het land verblijven.

Wat zegt dat over Nederland?

We stonden bekend als tolerant, progressief, in de voorhoede als het ging om het pleidooi voor mensenrechten, voor internationaal recht. Nu bungelen we kennelijk onderaan

Hoe heeft dat zo snel kunnen omslaan?

Dat heeft natuurlijk vooral te maken met het politieke klimaat Het Europees Hof voor de rechten van de mens en ook andere organisaties kijken zeer kritisch naar Nederland.

Een heleboel mensenrechten worden niet meer in acht genomen en als ook de rechter niet meer de mogelijkheid heeft om die rechten te toetsen, dan is er met onze rechtsstaat iets mis. Er is sprake van een zekere onverschilligheid, een sluipend proces van criminalisering van vreemdelingen.

Toen de brand op Schiphol uitbrak, werd er door alle media gesproken over elf illegalen die waren verbrand en dat de politie met helikopters naar de ontsnaptent zocht. Een week lang ging dat door. Pas bij de herdenking nam Donner het woord 'mensen' in de mond. Dat is precies de teneur die je op dit moment in het debat ziet, het gaat niet meer om mensen, het gaat om illegalen. Illegaliteit en criminaliteit worden vaak met elkaar vermengd en we symboliseren dat ook door mensen zonder geldige papieren op te sluiten onder een regime dat veel slechter is dan in normale gevangenissen.

Men interesseert zich daar eerlijk gezegd niet voor. Het gaat er om hoe dat over het voetlicht te brengen in de grote mensenwereld waar die interesse zou moeten bestaan. En die is er simpelweg niet.

Dat is wel gebleken: Human Rights Watch, Amnesty International, trekken aan de bel, Ruud Lubbers is er ook mee begonnen. Jijzelf. Toch komt het niet aan, waar ligt dat aan

Dit debat zou moeten plaatsvinden in het parlement, daar zou men zich zorgen moeten maken over de regels die niet meer in acht worden genomen. Als je al gelooft in de stelregel dat regels regels zijn, dan moet dat in ieder geval gelden voor de regels die de overheid zelf dient na te leven.

De Inspectie Jeugdzorg heeft een rapport geschreven over de detentie van illegale jongeren. Er is al tien jaar op gewezen dat dat in strijd met de wetgeving is! Tien jaar lang is daar niets mee gedaan! Nu heeft de inspectie wéér een rapport uitgebracht dat ze van plan zijn het aantal cellen in kamp Zeist uit te breiden onder hetzelfde regime. Er is geen aandacht voor dat rapport. Het is in feite een flagrante schending van de regels die we met elkaar hebben afgesproken.

Ik maak me er zorgen over dat niemand zich daarvoor interesseert en ik denk langzamerhand: als het in Nederland niet meer kan om dat te toetsen, dan hoop ik dat er nog advocaten zijn die dat voor het Europees Hof willen brengen. Want ik denk echt dat dat het enige is waar wij op dit moment door kunnen worden wakker geschud.

En dat rapport over de bajesboten, daar gebeurt ook niets mee?

Nou, er gebeurt wel iets, want er liggen inmiddels drie boten klaar om die boten aan te vullen!

Er wordt vrolijk verder gebouwd terwijl de discussie nog niet eens op gang gekomen is?

Het accent ligt op veiligheid, maar het gaat natuurlijk ook om de leefomstandigheden. Er zijn rechters die gezegd hebben dat je in zo'n boot niet langer dan een beperkte tijd kunt leven, zeker onder het regime waaronder mensen worden opgesloten, vervolgens wordt dat aan de orde gesteld door de minister, want die komt natuurlijk daartegen in het geweer, dan komt het bij de Raad van State. De Raad van State zegt: daar mag de vreemdelingenrechter niet over oordelen. Het resultaat is dus dat er geen rechterlijke instantie is in Nederland, behalve via een kort geding, die nog in staat is om de rechtspositie en de mensenrechten in zo'n verblijf te toetsen. En eigenlijk zouden we ons daar ook druk over moeten maken, de Raad van State speelt een belangrijke rol, maakt het rechters en advocaten vrijwel onmogelijk om nog op te komen voor mensenrechten, terwijl het daar naar mijn idee eigenlijk over gaat en het eerste wat een nieuw kabinet moet doen is kijken of de vreemdelingenwet nog voldoende mogelijkheden biedt om de fundamentele mensenrechten te toetsen.

Verdonk stelt steeds voor dat zij niets anders doet dan de wet uitvoeren die door Job Cohen in elkaar is gedraaid, daar zei jij voor aanvang over: onzin! Zou je dat nog een keer willen herhalen?

Ten dele is het waar. Dat werd vanmiddag al even gezegd, advocaten zijn geraadpleegd over een nieuwe vreemdelingenwet en nee, het ligt niet aan die vreemdelingenwet, natuurlijk zijn er artikelen in die vreemdelingenwet die we na vijf jaar anders zouden moeten formuleren, bijvoorbeeld doordat de toetsende rol van de Raad van State volkomen anders is uitgepakt, dat is een teleurstelling, maar dat kun je met een wettelijke operatie veranderen.

De 48uurs-procedure: iedereen is het erover eens, behalve de IND en de ministers dat dat een procedure is die niet deugt, bij een evaluatie van de vreemdelingenwet is dat als een van de belangrijkste punten naar voren gekomen.

De rechterlijke toetsing die in de vreemdelingenwet van 2001 was ingevoerd om heel snel een rechter daarover te laten toetsen, is afgeschaft, nu kan een rechter na ongeveer zes weken ??n keer zijn oordeel daarover vellen; ook als je dat Europees vergelijkt, is dat werkelijk opmerkelijk. Dat we wat dat betreft de vrijheidsontneming van vreemdelingen anders zien dan van onze eigen landgenoten in het kader van het strafrecht, dat zijn dingen die in de wet zouden moeten veranderen, maar de wet op zichzelf is een raamwet, dus daar hangen een heleboel andere wetten (vreemdelingenbesluit, vreemdelingencirculaire, beleidsstukken) onder. Die hebben niets met de wet te maken, maar puur met de vraag: hoe kijk je aan tegen de wijze waarop je zo'n wet uitvoert?

Dat geldt ook voor die omstreden 48uurs-procedure, er staat nergens in de wet dat je er in één jaar tijd duizend cellen bij moet bouwen voor de vreemdelingenbewaring. Eind van dit jaar moeten er drieduizend cellen bij gebouwd zijn en dat is op Europese schaal weer opvallend veel.

En dat is alleen voor ongewenste vreemdelingen?

Nee, nog niet eens, voor de mensen die geen papieren hebben.

Nederland is koploper waar het gaat om mensen ongewenst te verklaren. En ongewenst verklaren betekent dat je ze sneller vast kunt zetten, want dan zijn ze strafbaar als ze in Nederland verblijven. Maar een ongewenst-verklaring is heel lang gereserveerd gebleven voor de groep mensen die echt een bedreiging voor de samenleving vormden en dan moet je denken aan zware misdrijven. Dan is het ook terecht. Maar iemand die zich twee keer niet bij de vreemdelingenpolitie heeft gemeld, is die een bedreiging voor onze samenleving?

Dat is wat Verdonk net heeft aangekondigd hè, dat iedereen die even zwart heeft gereden, het land uit moet.

Ja, maar nogmaals: de aanscherping van dit soort regels heeft niets met de vreemdelingenwet te maken! Dus het merendeel van wat er in de praktijk misgaat en waarvan je zegt: -verdraagt zich dat nog met de mensenrechten ja of nee?- dat heeft niet met de wet te maken dat heeft te maken met de manier waarop je aankijkt tegen rechtsbeginselen. Hoe bescherm je mensen tegen een overheid die zich soms wat te gretig op die mensen richt?

Dat is een politieke visie en die politieke visie is de laatste tijd gericht op -ik kan het niet anders formuleren - de jacht op illegalen. En als je dat afzet tegen de regels en normen die door de Raad van Europa zijn opgesteld, dan staan die haaks op wat er in Nederland gebeurt! Alleen de vraag is: wat verstaan we onder mensenrechten? En kennelijk verstaan wij op dit moment onder een mensenrecht datgene wat formeel ergens is vastgelegd en wat afdwingbaar is. En bijvoorbeeld de Europese gevangenisregels zijn minimumnormen die zouden moeten gelden in penitentiaire inrichtingen. Voor vreemdelingen gelden deze regels eigenlijk niet, omdat die veel betere regelingen zouden moeten hebben, maar zolang die er niet zijn, zouden deze regels ook op hen van toepassing moeten zijn. Je kunt ze niet afdwingen, maar het zijn wel mensenrechten!

Ze zijn er dus slechter aan toe?

Ja, ze zijn er slechter aan toe, omdat er niks is!

Dat is ook een van de grote punten van kritiek die ik heb, ten opzichte van de wijze van opsluiting. Niet alleen de veiligheid, maar mensen zes uur per dag geven om buiten te zijn. Op de boten is dat een klein recreatiezaaltje of een luchtkooi. Achttien uur per dag zit men gewoon achter een deur! En dat geldt ook voor kinderen van zestien of zeventien jaar. En om nog een paar voorbeelden te noemen, als ik het over mensenrechten heb dan heb ik het ook over de jongen die een paar weken geleden in Tilburg zat. Er kwamen urgente faxen binnen van het ziekenhuis dat zijn vader op sterven lag. Hij kreeg geen toestemming om afscheid te nemen van zijn vader. Drie dagen later toen zijn vader overleden was, streek men met de hand over het hart en mocht hij tien minuten in het crematorium bij zijn vader doorbrengen.

Vervolgens heeft hij nog het juridisch recht om een klacht in te dienen en uiteindelijk heeft hij honderd euro compensatie gekregen.

Ik stel dit niet om hier emoties op te roepen, wel omdat ik me dan de vraag stel over welke mensenrechten we het dan hebben. Of een man die bij ons zat wiens vrouw moest bevallen en die dolgraag bij die bevalling wilde zijn en de regeling voorziet erin dat iemand die strafrechtelijk gedetineerd is daar naar toe mag, weliswaar onder escorte, tenzij er een heel groot gevaar is. Maar als je een vreemdeling bent, dan mag je dat dus niet.

Maar je hebt er dus geen vertrouwen in dat de politiek dat binnen afzienbare tijd gaat oplossen?

Het hangt er een beetje vanaf hoe de samenstelling van de Tweede Kamer er straks uitziet en dan maar weer hopen dat dit soort signalen doordringen. Ik ben daar niet zo verschrikkelijk optimistisch over. Dit is zo ingeslepen de laatste jaren. Dat krijg je er ook niet heel snel meer uit en ik denk dat heel veel van die dingen die er gebeuren in de praktijk bij de mensen onbekend zijn. Je kunt er ook geen verkiezingsitem van maken, want dat krijg je nooit over het voetlicht, dus ik denk dat het inderdaad alleen maar afgedwongen kan worden door hogere instanties die ervoor zijn toegerust en tot taak hebben de mensenrechten te beschermen. En je ziet gelukkig ontwikkelingen dat ook de EU en de Raad van Europa steeds meer zien dat er op deze terreinen van alles mis is en dat er dus in ieder geval minimumnormen moeten komen waar geen enkel land meer onder kan duiken. En die minimumnormen staan in feite allang vast en Nederland zit in een heleboel opzichten onder die minimumnormen. Maar het interesseert een heleboel mensen niet en dat is de tragiek. Dus dan moet je het met juridische machtsmiddelen doen.

En een van de mogelijkheden is zoveel mogelijk kort gedingen aanspannen tegen de staat?

Ik heb vorige week tijdens een bijeenkomst een dringend beroep gedaan op de aanwezige advocaten om veel meer gebruik te maken van het kort geding en het enige positieve wat ik ze kon voorhouden was dat het kortgeding twee jaar geleden tegen de AMA-campusen in Vught er toe geleid heeft dat die kampen gesloten zijn. Dus het blijkt in de praktijk ook wel te werken. Het aardige ervan was overigens dat een dag voordat dat kort geding diende, er een heleboel veranderde in het regime, dus het heeft preventief ook vaak een hele belangrijke functie. Ik vind dat er een kort geding tegen de boten moet komen en ik vind dat er sowieso een kort geding moet komen rond de rechtspositie van illegale jongeren die worden opgesloten, want volgens mij win je dat gegarandeerd en ik raad ook iedereen aan om als je dingen constateert, met name hulpverleningsorganisaties, stuur dat dan door naar een hele belangrijke commissie waar men nog veel te weinig van af weet en dat is de *Commission for the Prevention of Torture and Inhumane and Degrading Treatment*. Dat is de commissie van de Raad van Europa die toegang heeft tot alle plekken in Europa waar mensen van hun vrijheid zijn beroofd, die volgend jaar ook weer in Nederland op bezoek komt. In een heleboel landen krijgt die commissie nuttige informatie aangedragen die vaak weer een basis vormt als men een land gaat bezoeken. In Nederland kent men die weg kennelijk niet, als men gevoed wordt door ervaringen en praktijken, zoals die ook hier vanmiddag worden genoemd, dan kan het een rol spelen om zich bij een bezoek aan Nederland met name op die thema's te richten. En dan heeft dat wel degelijk consequenties en het zijn die hele kleine stapjes die er misschien toe kunnen leiden dat er meer mensen op dat terrein ook in Nederland worden wakkergeschud. CPT bezoekt iedere vier jaar alle landen van Europa, Nederland is volgend jaar aan de beurt en als er hele bijzondere omstandigheden zijn, dan heeft men ook ad hoc-bezoeken. Die rapporten en die bezoeken worden door ieder land zeer gevreesd. Nou daar moet je gebruik van maken!

(Boek van Anton van Kalmthout: *Ook een illegaal heeft een verhaal*, verkrijgbaar bij de boekwinkel)

Thijs Broer in gesprek met Dorien Pessers, hoogleraar rechtstheorie aan de Vrije Universiteit

21 Mei was er een interview in het programma Buitenhof. Daarin veegde Dorien Pessers de vloer aan met de houding van Verdonk en het huidige vreemdelingenbeleid. Het 'Regels zijn regels' vergeleek ze zonder pardon met 'Befehl ist Befehl'. Die vergelijking was in veel huiskamers al eerder gemaakt, maar nog niet op tv, laat staan in zo'n keurig actualiteitenprogramma en daarna werd de redactie van Buitenhof dan ook bedolven onder de reacties. (tweeduizend maar liefst), vooral adhesie-betuigingen, gericht aan Dorien persoonlijk. Onlangs verscheen het boekje: 'Regels zijn regels', Paul Witteman in gesprek met Dorien Pessers. Nu zit ze hier, hartelijk welkom!

Misschien moet je beginnen met in het kort te schetsen wat voor reacties je hebt gekregen.

10 procent negatief waarvan 5 procent uitermate agressief en regelrecht bedreigend, maar 90 procent zeer positief en heel erg instemmend en heel veel verhalen van mensen zoals we die ook vanmiddag horen, die vreemdelingen kennen, hulpverlening geven en die uit eigen ervaring spreken.

Wat is het belangrijkste punt dat je in dat interview naar voren wilde brengen?

Ik ben zelf geen vreemdelingenrechtsspecialist, zij het dat ik op de VU de kamer deel met Thomas Spijkerboer, hoogleraar vreemdelingenrecht en directe collega van Anton van Kalmthout, dus ik heb wel al heel veel verhalen gehoord. Maar als je dat dan ziet voor de tv en dat zult u allemaal gehad hebben als u keek naar het kamerdebat. Ook al heb je geen kennis van vreemdelingenrecht, maar lees je de kranten en kijk je uit je doppen, dan weet je eigenlijk wel wat er gebeurt met vreemdelingen. Dan zie je daar ineens een Rita Verdonk staan die zo hard en zo grof en zo zonder enige morele autoriteit meer, de vloer aanveegt met een Kamerlid en haar het paspoort wil ontnemen.

Van alle kanten klopte het niet, op alle lagen deugde het niet! En concentreert ze zich op een Kamerlid, terwijl er natuurlijk heel veel mensen zijn die hetzelfde overkomt, maar nu werd het allemaal gekristalliseerd op dat ene punt. En dan tegelijkertijd de houding van Verdonk en toch die Tweede Kamer die niet voldoende in staat is om orde op zaken te stellen en niet werkelijk vrijuit durft te spreken. Dus niet alleen op het niveau van de staat, maar ook op het niveau van de volksvertegenwoordiging. Geen van beide was in staat hun wezenlijke taak te vervullen. En het heeft zoveel mensen geërgerd, dat hun stem niet meer werd gehoord. Het is geen schandelijke stem, het was echt de stem zoals we die hier vanmiddag hebben gehoord door mevrouw Meijer en mevrouw Ederveen en de velen met hen die opkomen voor mensen die geen papieren hebben. Die stem wordt niet meer gehoord.

Onder het motto: regels zijn regels

Ja

Wat deugt er niet aan dat adagium?

Daar deugt zo ongelooflijk veel niet aan. Misschien komen studenten zo binnen als ze rechten gaan studeren, maar na één week college hebben ze dat echt wel afgeleerd.

Alle handelingen die indruisen tegen dat wat in de samenleving als fatsoenlijk en betamelijk wordt geacht, dat ook die handelingen onrechtmatig verklaard kunnen worden. Toen heeft de Hoge Raad de deur opengezet naar de samenleving waarin we fatsoenlijk met elkaar omgaan. De fatsoensnorm werd de hoogste norm voor een vreedzame samenleving.

Maar fatsoen kennelijk in een andere betekenis dan die door dit kabinet wordt gehandhaafd?

Ja, zeker niet het kleinburgerlijke fatsoen dat Balkenende nu creëert, maar wat ik noem *civil courage*; dat die burgermaatschappij bestaat uit zelfstandige, mondige, zelfbewuste burgers: wij zijn de baas in Nederland, dat besef van volkssoevereiniteit en van elke burger is soeverein, dat is kennelijk helemaal weggefallen, dat is de reden waarom, zoals de Fransen het zo mooi zeggen *prendre la parole*, waarom de mensen in de openbare ruimte het woord nemen. Maar dat wordt niet meer gehoord op het hoogste niveau. Mevrouw Meijer en mevrouw Ederveen zeiden het al: op lokaal niveau krijgen ze maximale steun, op regionaal niveau sympathie, maar op landelijk niveau niet meer. Die fricties maken alle burgers heel onbehagelijk.

Nog even terug naar het 'Regels zijn regels', het principe van rechtsgelijkheid is hier ook in het geding hè? Er zijn ook mensen die toen gezegd hebben: waarom zou de wet wel moeten gelden voor een anonieme Irakees die om die reden het land wordt uitgesodemierd en niet voor iemand die misschien perfect is aangepast, maar in de Kamer haar mede-immigranten al jaren de maat neemt, verschrikkelijk beledigt en glashard gelogen heeft toen ze hier het land in wilde? Waarom zou je voor haar een uitzondering maken, omdat ze kamerlid is en nog VVD-lid bovendien? Zit daar niet wat in, in dat argument?

Eigenlijk is dat de pervetering van de rechtsregel: even slecht is ook gelijk. Zo houd je in ieder geval het gelijkheidsbeginsel in stand. Hirsi Ali heeft gelogen. Mag niet, niet zo netjes, maar een lichte leugen mag niet leiden tot het ontnemen van een verblijfsvergunning. Dus Hirsi Ali had niet mogen liegen zoals niemand mag liegen, maar dat waren eigenlijk peanuts vergeleken met het belang dat op het spel stond. Iedereen voelde aan, dit klopt helemaal niet, wat hier gebeurt! Zo gaan wij niet met elkaar om in Nederland. Zo behoren wij met niemand om te gaan, dat had de conclusie moeten zijn. Wat gebeurt er? Nee, als je onrechtvaardig bent tegen de een, dan dicteert het gelijkheidsbeginsel dat we ook tegen alle anderen onrechtvaardig zijn! Nou, als we dat binnenlaten in onze rechtsorde, dan krijg je wel hele gekke redeneringen.

Dat argument wordt ook altijd gebruikt, zelfs door de ChristenUnie tegen het generaal pardon. Dat zou dan oneerlijk zijn ten opzichte van de mensen die niet van hun beroepsmogelijkheden gebruik hebben gemaakt en braaf vertrokken zijn.

Ja, en dan moet je één stap verder doordenken; als het onrechtvaardig is tegenover Hirsi Ali, waarom is het dan ook onrechtvaardig tegenover al deze anderen? En dan nog een stap verder: dan deugt kennelijk die wet niet! Als het op zo'n grote schaal tot onrechtvaardigheid leidt.

Dan moeten we het even hebben over de VVD. Daar werd met grote verontwaardiging gereageerd op deze beslissing, althans door een deel van de partij, boos was in ieder geval ook Gerrit Zalm die Hirsi Ali persoonlijk heeft binnengehaald, maar die jarenlang de andere kant heeft opgekeken terwijl Verdonk kon huishouden. Had dat niet iets ambivalents?

Ja zeker, wij weten natuurlijk niet hoe die verhoudingen zijn in zo'n kabinet en wat het geheim van de ministerraad is. Ik weet natuurlijk ook niet hoe de collegiale verhoudingen zijn, maar het is natuurlijk wel verbazend dat de Kamer deze minister keer op keer op keer heeft laten zitten. En de vraag is: kan dat, is partijpolitiek dan zo berekenend dat ze dat allemaal maar op de koop toe nemen?

Toch zijn nog veel mensen in Nederland het met Verdonk eens, de laatste maanden is er weinig meer van haar vernomen, ze staat natuurlijk onder curatele door Balkenende en de top van de VVD, die nu geen herrie kunnen gebruiken zo vlak voor de verkiezingen, om het feestje niet te bederven, maar haar geest is niet weg. Een heleboel mensen in Nederland zijn het roerend eens met dat harde optreden. Is dat niet een geest in de fles die zo weer kan terugkeren?

Ja, ik vrees het wel, en dat komt natuurlijk mede doordat ondertussen dat vijandsbeeld wordt gecreëerd van de vreemdelingen. En dat weet je van de geschiedenis, wat is een van de belangrijkste instrumenten voor een machthebber en een politicus? Het creëren van vijandsbeelden, van sociale splijting, het creëren van een 'wij' en een 'zij'.

En kennelijk is het vijandsbeeld, die schets daarvan en die sfeer die daar omheen hangt, zodanig binnengedrongen in onze samenleving, dat heel veel mensen denken: 'Och laat het allemaal maar gebeuren, als er zoveel slechte mensen zijn, dan is het wel goed dat Verdonk orde op zaken stelt.' Ik kan het anders ook niet vatten, waarom mensen dat accepteren en waarom zij kennelijk zo populair is, maar ja, dat moeten we ook maar zien bij de verkiezingen, of dat nog zo is.

Heb je er nog vertrouwen in dat de Nederlandse politiek deze ontwikkeling ten goede kan keren? Of moeten we naar Europa zoals Anton suggereert?

Ik weet het niet, in *The Financial Times* van 26 augustus jongsleden staat een paginagroot artikel in de bijlage over Nederland. Wat was de kop? 'Nederland heeft vakantie genomen van de geschiedenis'. Dat is een mooie metafoor en wat wil die journalist er mee zeggen? Nederland is altijd zo'n harmonisch land geweest, een toonbeeld van sociale harmonie en tolerantie, en kenmerkte zich door die niet benauwde en niet bekrompen manier van met elkaar om gaan. *The Financial Times* schrijft: in hele korte tijd is daar afscheid van genomen, Nederland heeft nu geen vakantie van die geschiedenis meer, is inmiddels opgenomen in die geschiedenis en bijna in elke kolom in dat artikel keert over Verdonk terug dat zij de hardste immigranten-minister van Europa is, dat zij de belangrijkste oorzaak is van de sociale splijting. Dat is natuurlijk niet helemaal waar want zij wordt gedragen door regering en Tweede Kamer, ze krijgt de kans door de Tweede Kamer en door toedoen van de media, dus die hele sfeer van kwade trouw hangt daar gewoon omheen, maar zo wordt dus wel in het buitenland naar Nederland gekeken. En ook de investeringen lopen terug, dus misschien is Zalm daar bang voor.

Het is wel opvallend, er lijkt wel een kering van het tij, van de zomer pleitte Bernard Wientjes van VNO-NCW plotseling voor open grenzen en gaf daarmee een impliciet stemadvies voor Rutte en niet voor Verdonk.

ja maar, open grenzen? voor hoogopgeleide werknemers!

Dat wel. 'Befehl ist Befehl,' zei je. De meeste mensen die ik ken, zouden dat achteraf een slijp of the tongue noemen en proberen hun woorden zo'n beetje te verdoezelen, recht te praten, maar jij blijft pal staan hè?

Zeker na vanmiddag en wat ik gehoord heb hier in de zaal!

Mijn hoofdredacteur zei enige maanden geleden toen we een stuk publiceerden over Verdonk, dat het ging over de mentaliteit van 'de treinen die weer op tijd reden'. Is er iets in de Nederlandse calvinistische bestuurscultuur van als de politiek dat van ons verwacht, dan voeren we dat loyaal en zo plichtsgetrouw mogelijk uit? Is dat ook wat je bedoelde behalve dat wetspositivisme dat ook in Duitsland een rol heeft gespeeld?

Die vergelijking zou mij veel te ver gaan. Om te zeggen: 'In de Tweede Wereldoorlog reden onze treinen zo stipt op tijd.' Dat zou ik absoluut nooit

doen. 'Befehl ist Befehl', daar bedoelde ik dan eigenlijk iets anders mee en dat kwam natuurlijk uit al die mails die ik kreeg, naar boven: heel veel mensen weten wat er aan de hand is met Nederland, dat is die collectieve schaamte die nu op het hoogste niveau in de Kamer weer niet gehoord wordt. Waar het om gaat: dat is een weten wat wij hebben, maar zonder geweten. En dat is ook typisch voor Verdonk en de Tweede Kamer, ze weten het allemaal net als wij, maar aan dat weten is geen geweten gekoppeld. En dat zijn altijd hele gevaarlijke tendensen in de samenleving en wat zie je dan nu - en dat is natuurlijk voor een rechtstheoreticus interessant: dat dat weten en geweten nog wel aanwezig is in de religieuze gemeenschappen. Het evangelisch geweten is kennelijk nog wel een bron die actief is bij middelgrote gemeenschappen, maar het recht beschikt niet meer over dat ingebouwde geweten. En dat zijn allemaal hele verontrustende elementen. Zeker nu ik van Anton hoor dat wij in Nederland de mensenrechten zo ongelooflijk schenden en een illegaal slechter behandeld wordt dan een crimineel, dat dat helemaal een vacuüm is, een nihilisme, een vacuüm van rechtsbescherming.

Ja, en dat nota bene in een land dat geregeerd wordt door een christen-democratische partij, die zich uitdrukkelijk beroept op normen en waarden en moreel gezag.

Daarom snap ik ook niet dat het CDA daar niet op aan te spreken is, wel op gemeentelijk niveau, wel op provinciaal niveau, de Vereniging van Nederlandse gemeenten heeft wel degelijk gezegd: 'Wij willen meer doen voor onze vreemdelingen,' maar op partijpolitiek niveau wordt dat wederom niet overgenomen.

En hoe is dat mechanisme te doorbreken?

Ik zou zeggen, acuut een parlementaire enquête, een hoorzitting, de camera's erop en laat de mensen maar zoals vanmiddag vertellen, vertellen, vertellen! Die volksvertegenwoordiging, daar ligt de soevereiniteit, die hebben de macht, die kunnen een regering naar huis sturen, daar zit onze power! De media, the *counterveiling powers*, we moeten onze *civil society* inzetten! *Daar eindig je ook je boekje mee, met een oproep aan de Tweede Kamer, om hier zo snel mogelijk orde op zaken te stellen. Maar dat gebeurt alleen als wij een heleboel lawaai maken. Het is tijd voor vragen uit de zaal.*

Joke van Ekeres: professor Van Kalmthout kwam met een ongelofelijke hoeveelheid informatie, die informatie heb ik niet en mijn vraag is: hoe komt dat? Ik denk dat dat samenhangt met de media, ik vind dat de media een hele grote verantwoordelijkheid laten liggen want al hele lange tijd zijn de media alleen maar bezig met het presenteren van een soort amusement, de televisie daarbij vooroplopend, er wordt veel te veel naar de waan van de dag gepubliceerd, wij hebben als burger een schreeuwende behoefte aan goede informatie! De media hebben de verantwoordelijkheid om ons te informeren, dan kan een democratie werken.

Is Nederland een boevenstaat?

Anton: Nee, dat niet, maar ik wil wel zeggen dat er in Nederland twee rechtsstaten bestaan, één voor de Nederlanders en één hele afgezwakte rechtsstaat voor vreemdelingen. Daar maak ik me zorgen over, en als u me vraagt, wat doen we er aan? Het zal uit de samenleving zelf moeten komen, niet alleen uit Europa. En misschien mag ik dan toch nog iets herhalen: geestelijke verzorgers en medici moeten uit de school klappen, hun verhaal vertellen.

Zo iemand zit in de zaal; Ferdinand van Mellen, emiritus dominee van het Grenshospitium waar hij tien jaar werkzaam was:

Wij hebben op allerlei manieren aandacht geprobeerd te krijgen voor met name die groep, dat is natuurlijk een groep die niet echt in de belangstelling staat, omdat het grote verhaal nu over de mensen uit de oude wet gaat, en de groep die ik vertegenwoordig is dan een groep mensen die Nederland niet in mag volgens artikel 6 van de vreemdelingenwet, maar toch vaak wel in Nederland komen, omdat ze niet uitgezet kunnen worden. En dus op die manier in de illegaliteit worden geperst. Wij hebben dat als geestelijke verzorgers ook heel regelmatig aan de orde gesteld, zowel binnen onze mogelijkheden als ook soms daar buiten. En ik ben het wel met u eens dat dat nog veel scherper had gekund en ik heb zelf aan den lijve ervaren dat als je dat doet, je dat niet in dank wordt afgenomen. Ik ben nu met pensioen, dus ik sta er nu iets anders voor, maar dat zegt ook toch iets over de situatie waaraan wij gebonden zijn. Het zou heel goed zijn, denk ik, om één van uw voorstellen hier direct over te nemen en dat is dat kort geding aan te spannen, omdat je dan toch een juridisch middel hebt om iets aan te kaarten en als het dan gaat over weten en geweten, en begin van de middag is uit de schrift gesproken en het woord van geweten in de Schrift is *conscientia*, 'met elkaar samen weten', dan moet daar toch op de een of andere manier een stuk humaniteit uit voortkomen.

Joke Oranje:

Hoe staat het nu met dat voorstel van Janny Meijer?

Aan de verklaring richting het CDA, dat het gewetenloos is nog langer aan deze problematiek voorbij te gaan dient worde toegevoegd: sinds een aantal weken zijn vijfenvijftig kinderen die in kamp Zeist zaten, niet meer te traceren. En dat is misschien ook iets voor de media om op te pakken.

Samenvattende afsluiting door Geeske en Alex

Janny en Rian:

Waardigheid, het ontbreekt aan waardigheid, mensen moeten hun zelfrespect terug krijgen. Ze zijn beiden voorvechters van een generaal pardon.

Op gemeentelijk niveau is er opvallend meer medewerking dan op landelijk niveau. 100.000 tot 200.000 mensen hebben geen toegang tot basisvoorzieningen als onderwijs en gezondheidszorg.

Khadija:

Integratie hoort niet onder justitie.

PvdA kiest voor een generaal pardon

Anton:

Heeft een ontluisterend onderzoek verricht.

Nederland komt er niet goed van af

Worden fundamentele mensenrechten nog getoetst?

Hij pleit ervoor dat men meer gaat kort-gedingen.

Mensen uit de geestelijke en medische verzorging moeten meer uit de school klappen, hun ervaringen vertellen.

De media kunnen daar een heel belangrijke rol bij spelen.

Dorien doet een beroep op ons als citoyen, we moeten het woord nemen zodat ze in Den Haag op het allerhoogste niveau gaan horen wat er bestaat aan collectieve schaamte onder mensen zoals wij zijn.

Maar het dient wel om meer te gaan dan alleen om een generaal pardon.

Heel in het algemeen moet er aandacht komen voor de toepassing van mensenrechten in ons land ten aanzien van vreemdelingen.

Dat komt dus in de open brief!

Afsluiting

De herdenking van de Schipholbrand op 26 en 27 oktober wordt in herinnering gebracht. Zet het in uw agenda! En dan nog een later genoemde datum door Rian Ederveen:

Op 4 november vindt er een demonstratie plaats in Den Haag, met als doel het bereiken van een Generaal Pardon. Details hierover volgen later.